

Notat

Til	Arbeidstidsutvalget
Fra	Virke
Dato	25.03.2015
Sak	Mars: Små virksomheter med store behov

Etter flere måneder med debatt om endringer i arbeidsmiljøloven og enkelte arbeidstidsbestemmelser har de borgerlige partiene levert sin løsning for en mer fleksibel lov. Hvorfor er fleksibilitet så viktig?

Små virksomheter med store behov

Alle virksomheter kan oppleve forutsigbare og uforutsigbare toppe i behovet for arbeidskraft i løpet av et år. Et mer fleksibelt regelverk om arbeidstid vil ha størst effekt for virksomheter med få ansatte som må dele byrden i travle perioder. I små virksomheter vil også økning i antall ansatte kunne oppleves som en større risiko fordi en årslønn utgjør en stor andel av de samlede driftsutgiftene. Ettersom 67 % av norske virksomheter har færre en 10 ansatte er dette viktig å ha i bakhodet.

Uavhengig av antall ansatte vil virksomheter med behov for fleksibilitet søke etter løsninger både i regler om arbeidstid og i annet regelverk.

I en fersk FAFO-rapport om arbeidskraftsbehov ved søndagsåpne butikker presenterer forskerne et interessant funn om fleksibilitetsmekanismer i ulike deler av varehandelen. I detaljhandelen løses først og fremst behovet for fleksibilitet med studenter med variabel arbeidstid. Engros- og motorrelatert handel, som er en bransje som domineres av heltidsstillinger, bruker heller innleie av arbeidskraft, både på lager og i varmedistribusjonen for å sikre seg fleksibilitet.¹

Dette er interessant fordi det viser at ulike fleksibilitetsmekanismer må sees i sammenheng. Utvidet fleksibilitet i arbeidstidsregelverket kan erstatte andre fleksibilitetsmekanismer, som deltid med og innleie.² På samme måte kan reglene om midlertidig ansettelse bidra til å løse behov for fleksibilitet. Det er en tett sammenheng mellom dette regelverket og arbeidstidsreglene som påvirker hvorvidt vi kan bruke arbeidskraften vår best mulig, jf. arbeidstidsutvalgets mandat.

Utvidelse i materielt innhold og god struktur

Dersom fleksible arbeidstidsregler skal bidra til å løse utfordringer med varierende arbeidskraftsbehov, må regelverket ha et materielt innhold som treffer virksomhetenes behov, og være enkelt å forstå.

Den nye bestemmelsen om midlertidige ansettelser er velegnet for å illustrere begge disse elementene. I utgangspunktet treffer regelen godt fordi den gir et enkelt utgangspunkt om at midlertidig ansettelse er lovlig. Men innholdet kompliseres vesentlig med flere elementer av begrensninger som alle må overholdes. En virksomhet som kan ha 2 eller flere midlertidig ansatt på dette nye grunnlaget, må holde tungen rett i munn for rett beregning av karantenetid der de ansatte har startet på ulike tidspunkt, i tillegg til at kvoter, begrensning i avtalefrihet og regler om rett på fast stilling skal overholdes.

Derfor oppfordrer Virke arbeidstidsutvalget til å foreslå mer fleksible regler som også er enkle å forstå.

¹ FAFO-notat 2015:03 Arbeidskraftbehov ved søndagsåpne virksomheter, s 61

² Se også vår innspill fra februar om Plantasjen som utvidet deltidsstillinger ved å bruke gjennomsnittsberegning